

Pápai Boglárka

Az antirasszizmus újragondolása

Floya Anthias és Cathie Lloyd által szerkesztett könyv címe *Az antirasszizmus újragondolása az elmélettől a gyakorlatig* (Rethinking Anti-racisms From Theory to Practice), melynek tartalmát szeretném röviden ismertetni.

A könyv célja, hogy új gondolkodásmódokat vegyen fontolóra az antirasszizmusról, és ezeknek az antirasszista politikára gyakorolt hatásokról. Továbbá elemzi azt is, hogy ezek a megközelítések hogyan segíthetnek jobban megérteni a faji ellentéteknek és gyűlöletnek a jelenkori formáit, és hogyan tudnak eszközöket biztosítani a rasszizmus és az idegengyűlölet elleni harcban, egy átfogóbb, nemzetközi szinten. A multikulturalizmus elleni kritika, hogy tárgyiasította és nélkülözhetetlenné tette a kultúrát, illetve az ehhez kapcsolódó bírálat az antirasszizmussal szemben, hogy objektívizálta és esszenciálissá tette a faji csoportokat, megszabta a paramétereit.

Bármely jelenkori vizsgálatnak a rasszizmusról és az antirasszizmusról a növekvő transznacionalizáció társadalmi összefüggésében kellene történnie. Globalizált hálózatok jellemzik a modern társadalmakat minden szociális szinten, beleértve a kulturális és gazdasági szinteket is. Habár ez nem minimalizálja az etnikai és a kulturális kapcsolatok fontosságát, viszont azt

jelenti, hogy ezek a kapcsolatok egyre inkább nemzetközi, és nem nemzeti szinten működnek. A globális hálózatok – szükséges, hogy figyelembe vegyünk mind a formális, mind az informális hálózatokat – növekvő fontossága megváltoztatta a politikai és gazdasági vezérelveket.

Nemzetközi kezdeményezések során megvizsgálták az internacionális együttműködés lehetőségét egy új megvilágításban. Jelentős előrelépések voltak az alábbi területek megértésében: a szociális hálózatok szerepe, a szociális és kulturális tőke a vándorlási folyamatban és a migráns közösségek összetettségének az ismertetése – mint például a bevándorló nők megbecsztelenítése. A kezdeményezés hangsúlyozta egy hatékonyabb, eredményesebb közösségi felvilágosítás és oktatás szükségét a bevándorlásról és letelepedésről, mint a faji megkülönböztetés elleni harc eszközeit.

A probléma a mutlikulturalizmussal és az antirasszizmussal az volt, hogy a rasszizmust a munkásosztály hátrányos gazdasági helyzetéhez kapcsolódó módszeres, de téves elképzelések sorozataként kezelték. Míg az antirasszizmus, ellentétben a multikulturalizmussal, nyomatékosította az intézményesített rasszizmus fontosságát az előítélettel szemben, feltételezte azt is, hogy a rasszizmus ellen racionalista és intervencionista megközelítésben lehet harcolni.

A rasszizmus egy sokarcú jelenség – magában foglalja a népi sajátosságokat is. A rasszizmus a mindenkori helyzethez alkalmazkodik; függ más szociális folyamatoktól, és emiatt egy változékony jelenség, amely kerüli a világos és abszolút meghatározás végleges formáját. Az antirasszista diskurzus számos megnyilatkozása koncentrált a rasszizmusról szóló értekezések különböző jellemzőire, például hogy a bőrszín vagy a kultúra áll a középpontban. Azért, hogy megértsük és

felvehessük a harcot a faji megkülönböztetés ellen, fontos, hogy a folyamatokra, szerkezetekre és kimenetekre összpontosítsunk az által, hogy figyelembe vesszük a félelem, fenyegetés, különbözőség és nemkívánatosság változó szerkezetét, és azoknak a csoportoknak a reakcióit, amelyek célpontjai ezeknek a folyamatoknak. A nők diszkriminációja ellen cselekedni kell, kiváltképp, ha rasszista alapú narratívában fogalmazódik meg. Ez magában foglalja, hogy a szexista erőszak és alsóbbrendűség felett elnézni nem szabad a társadalmi csoportok kulturális hagyományainak fenntartása érdekében.

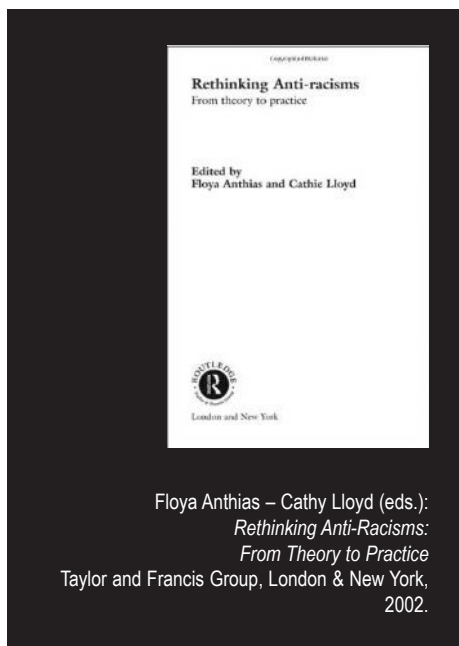
Az antirasszizmus és a liberális multikulturalizmus kudarcai miatt új gondolkodásmódokra van szüksége a rasszizmus elleni küzdelemnek. A liberális multikulturalista keretrendszer azt jelenti, hogy az államon belüli domináns csoport képes a kisebbségi faji csoportok részvételi feltételeit beállítani. Azok az érvek, elképzelések, amelyek arról szólnak, hogy egy csoportnak joga legyen követni a kultúráját és képes legyen reprodukálni magát, egy sor kérdést vetnek fel. Mi az adott kultúra? Ki határozza meg az elsődleges elemeit?

Vajon a kultúrán vagy rasszon keresztül elismert csoport jogai elsőbbséget élveznek a társadalmi osztályon, politikai ideológián vagy nemem keresztül azonosított csoport jogai felett?

Az elmúlt húsz évben különösen fekete és harmadik világbeli feministák úttörő munkát végeztek a faji és faji megbélyegzésű ügyek, illetve a feminizmus és multikulturalizmus metszéspontjainak vizsgálatában. A kultúra ügye nagyon összetett, és minden kultúrában sokszínű szokásrendszer található, olyanok is, amelyek nem állnak meg a helyüket, ha a nők függetlenségével vagy az emberi képességek fejlesztésével kapcsolatban vizsgálnánk azokat. A nőknek többet kell beszélniük ezekről.

Mára elfogadott tény, hogy nem mindig kell rasszista szándékot vagy rasszista gondolatokat találnunk, hogy képesek legyünk rasszista szokásokra vagy kimenetekre utalni a társadalomban.

Ezek a faji megkülönböztetések nem attól függenek, hogy vizsgáljuk a faji kapcsolatokat és tudatában vagyunk a kulturális változatosságnak, hanem hogy tanulmányozzuk azokat a folyamatokat a társadalomban, amelyek miatt az egyenlőtlenség és az alsóbbrendűnek tekintett csoportok kivetése létrejön és fennmarad, illetve vizsgáljuk a kölcsönhatásokat a nemek, osztályok, etnikumok, rasszok és az állam között. Mialatt szükség van a büntetések súlyosbítására az erőszakot elkövetők ellen, szükség van arra is, hogy megvizsgáljuk a szélsőséges egyének szabályozására hivatott módszereket a helyi ifjúsági kultúrákban és a szociális mozgalmakban, amelyekkel kapcsolatban állnak. Más szavakkal, szociális szándékok és politikai erők együttese rasszista erőszakként reprezentálódnak, azonban ezekkel

Floya Anthias – Cathie Lloyd (eds.):
*Rethinking Anti-Racisms:
From Theory to Practice*
Taylor and Francis Group, London & New York,
2002.

nem lehet csak a közbeavatkozás ésszerű mintáin keresztül vagy csak jogi tilalmon keresztül foglalkozni.

A rasszizmus társadalmi osztályokat érintő és nemi kiterjedésének a felismerése nem jelenti azt, hogy a rasszista bántal-

mazás elleni harc vagy a kulturális sokszínűség elősegítése kevésbé sürgős – ellenkezőleg. A társadalmi befogadást célzó törekvések fontos alkotóelemei az antirasszista munkának.

Boglárka Pápai

Rethinking Anti-racism

Translated by the author

The title of the book is *Rethinking Antiracisms From theory to practice*, of which contents I would like to briefly review. It consists of the writings of the following authors: Floya Anthias, Cathie Lloyd, Nira Yuval-Davis, Nora Räthzel, Howard Winant, Jim House, Pragna Patel, Gargi Bhattacharyya, John Gabriel, Susie Jacobs.

This book aims to consider new ways of thinking about anti-racism and how they impact on anti-racist political practice. The book also analyses how these approaches might help us to understand more fully contemporary forms of ethnic conflict and hatred, and how they can provide tools for addressing and combating racism and xenophobia at a broader, international level. The critique of multiculturalism for reifying and essentializing culture and the related critique of anti-racism for reifying and essentializing 'race' categories have set the parameters.

Any contemporary analyses of racism

and anti-racism should be placed within the social context of increasing transnationalism. Globalised networks now characterise modern societies at all social levels, including the cultural and the economic. Although this does not minimise the importance of ethnic and cultural ties, it does mean that these ties operate increasingly at a transnational rather than merely national level. The increasing importance of global networks has changed the context for political and economic policy and requires that we consider both formal and informal transnational networks.

International initiatives have reviewed the potential for international co-operation in a new context. There have been significant advances such as the growth of understanding of the multiple dynamics involved: the role of social networks and 'social and cultural capital' in the migratory process and the need to reflect the complexity of migrant communities – such as the abuse of migrant women. This initiative emphasised the need for better public information and education about migration and settlement as a means of combating racial discrimination.

A problem identified with both multiculturalism and anti-racism was that they treated racism as a set of fairly systematic but false ideas related to the disadvantaged economic position of the working class. Whilst anti-racism, unlike multiculturalism, stressed the importance of institutional racism rather than prejudice, it also assumed that racism could be fought

by a rationalist and interventionist approach.

There is a large range of repertoires from which racism can draw, which includes those of ethnicity. Indeed racism is opportunistic, it is relational to other social processes, and it is therefore a fluid and shifting phenomenon which evades clear and absolute definition in a once-and-for-all-type of way. Much discussion has in fact focused on the different markers that are deployed in racist discourse, for example whether the focus is colour or culture. In order to understand and fight racism, it is important to focus on processes, structures and outcomes, through looking both at changing configurations of ideas about fear, threat, otherness, undesirability, and at how groups who are targeted may be responding to these challenges. The differential treatment of women, particularly as it intersects with race, must be attended to. This involves not turning a blind eye to sexist violence and inferiority in the name of upholding the cultural traditions of groups.

With the failures of anti-racism and liberal multiculturalism, new ways of thinking about the project of fighting racism are needed. A liberal multiculturalist framework means that the dominant group within the state is able to set the terms of the agenda for participation by minority ethnic groups. Ideas about a group having the right to pursue its culture, to be able to reproduce itself, raise a range of questions: what is that 'culture'; who defines its primary elements; do all the cultural practices embody other principles that a participatory democracy advocates (such as anti-sexism)? There is also the question of whether the rights of a group identified through culture or 'race' have prominence over the rights of a group identified under the banners of class, political ideology or gender.

Over the last twenty years feminists, in particular black and third world feminists have pioneered the task of looking at issues of difference of ethnicity and racialisation and some of the intersections between feminism and multiculturalism. The issue of culture is much more complex and there are a range of practices in all cultures that would not stand the test if they are judged in terms of giving women autonomy or developing human capabilities. There can be no absolute consensus on these issues and they are emergent rather than given; women themselves need to engage in much more dialogue around them.

It is now acknowledged that we do not always need to find a racist intentionality or a racist imagination to be able to refer to racist practices and racist outcomes in society. These racisms do not only depend on us studying ethnic relations and being aware of 'cultural diversity', but studying the modes in society by which inequalities and inferiorisations are produced and sustained and the interaction between gender, class, ethnicity, race and the state. Whilst there is a need to reinforce penalties for the perpetrators of violence, there is also the need to examine the ways in which available discursive elements become harnessed within local youth cultures and the social movements they relate to. In other words, a constellation of social meanings and political forces are inscribed in racist violence and these cannot be addressed purely through rational models of intervention nor purely through legal prohibition.

The recognition of the class and gender dimensions of racism does not imply that the fight against racist harassment or promoting cultural diversity is any less urgent: quite the opposite. The struggles for social inclusion are an important component of anti-racist work.